

2 AV 10 HAR VÆRT

bekymret for en kollegas alkoholbruk

ARTIKKEL

Av: Sonja Mellingen, KoRus Vest Bergen

I 2016 gav Folkehelseinstituttet ut rapporten «Alkohol og arbeidsliv», som gir et bilde av norske arbeidstakeres alkoholbruk og holdninger. Her kan du lese de viktigste funnene i rapporten.

I 2016 gav Folkehelseinstituttet ut rapporten «Alkohol og arbeidsliv» ført i pennen av Inger Synnøve Moan og Torleif Halkjesvik. Rapporten var et produkt av en web-undersøkelse som ble gjennomført blant norske arbeidstakere av TNS Gallup på oppdrag av SIRUS (tidligere selvstendig forskningsinstitusjon, nå innlemmet som en del av Folkehelseinstituttet), med en alderssammensetning på 20–74 år og totalt 1940 respondenter. Det ble også inkludert spørsmål fra en telefonsurvey («Undersøkelsen om rusmidler og tobakk» fra 2015) om alkoholrelatert sykefravær og ineffektivitet.

“

På norske arbeidsplasser er det vanlig med lønningspils og vinlotteri, og det er relativt vanlig å organisere drikkesituasjoner etter arbeidstid

Undersøkelsens fire hovedformål var å kartlegge (1) norske arbeidstakeres alkoholbruk og holdninger til alkoholbruk i jobbsammenheng, (2) utbredelse av og holdninger til alkoholrelatert sykefravær og ineffektivitet, (3) andre konsekvenser, positive og negative, av alkoholbruk for individet og for arbeidslivet, og (4) hvordan alkoholbruk inngår og reguleres i arbeidslivet.

I rapporten fremkommer det at norske arbeidstakere drikker relativt ofte, men omfanget av jobbrelatert alkoholbruk er mer beskjedent. Alkohol ser likevel ut til å ha indirekte betydning for både tilstedeværelse og innsats, og 1–2 % rapporterer at de har vært borte en hel dag fra arbeidet grunnet alkoholbruk, mens 2 % har vært borte deler av en arbeidsdag. Hele 11 % beskriver å ha vært ineffektiv på jobb grunnet alkoholbruk dagen i forveien. Alkoholrelatert fravær utgjør ca. 1 % av totalfraværet og 3 % av korttidsfraværet. Noe som må sies å være en betydelig andel av fraværet i Norge.

20 % av respondentene i undersøkelsen svarer at de har vært bekymret for kollegaers alkoholbruk, og ca. 30 % har opplevd kollegaer som drakk som plagsomme. Mellom 2 og 7 % har opplevd utskjelling, fysisk skade og uønsket seksuell oppmerksomhet fra kollegaer som har drukket alkohol. Alkoholbruk knyttet til sosiale sammenhenger på et arbeidssted

Alkohol ser ut til å ha en indirekte betydning for både tilstedeværelse og innsats på jobb, ifølge rapporten. Foto: Colourbox

kan oppleves som ekskluderende for enkelte, og hele 8 % rapporterte at de ikke deltok i sosiale sammenkomster på jobb grunnet alkoholbruken der.

På norske arbeidsplasser er det vanlig med lønningsspils og vinlotteri, og det er relativt vanlig å organisere drikkesituasjoner etter arbeidstid. Få av de spurte mener at en skal fjerne alkohol helt fra jobbrelevante sosiale sammenhenger, men hele 17 % mener at det ikke bør serveres alkohol i jobbrelevante sammenhenger. Nesten alle deltakerne i undersøkelsen ønsket retningslinjer for alkoholbruk i arbeidstiden, og flertallet ønsker også retningslinjer for jobbrelevant drikking utenom arbeidstid. Samtidig mener de fleste at alkoholbruk er

en privatsak, og Moan og Halkjesvik tolker utsagnene som uttrykk for at man mener den enkelte er ansvarlig for sitt eget konsum, samtidig som arbeidsgivere ikke skal være pådrivere for økt konsum.

Rapporten avdekker både holdninger, ønsker og tall som stiller klare utfordringer og krav til ledere, AKAN-kontakter, bedriftshelsetjenesten og andre ute i bedrifter.